

11. SINIF FELSEFE DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 1 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. FEL.11.1.1 · Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	İnsan merkezci etik yaklaşımı yazar.	6
b)	Doğanın yalnızca insana sağladığı yarar kadar (araçsal) değeri olduğunu belirtir.	6
b)	Bunu konuşmadaki "İnsanlara yararı olmasaydı korumamıza gerek kalmazdı." ifadesiyle ilişkilendirir.	3

a) Örnek cevap: İnsan merkezci etik.

b) Örnek cevap: Doğa, insana sağladığı yarar kadar değerli görülür; kendi başına bir değeri yoktur. Üyenin 'İnsanlara yararı olmasaydı korumamıza gerek kalmazdı.' sözü bunu gösterir.

Sık hatalar: Ormanı koruma isteği olduğu için çevre merkezci demek; Araçsal değeri metinle ilişkilendirmemek

2. FEL.11.1.1 · Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I'ı insan merkezci, II'yi canlı merkezci, III'ü çevre merkezci etikle eşleştirir.	12
b)	Derenin ve çevresindeki ekosistemin, insanlara yararından bağımsız olarak kendi başına değeri olduğunu belirtir.	4
b)	Bu nedenle önerinin ekosistemin bütünlüğünü bozduğu için ahlaken yanlış görüleceğini açıklar.	4

a) Örnek cevap: I: insan merkezci · II: canlı merkezci · III: çevre merkezci

b) Örnek cevap: Çevre merkezci bir düşünür yalnızca canlıları değil dereyi, toprağı ve ekosistemi de kendi başına değerli görür. Dereyi kurutmak ekosistemin bütünlüğünü bozacağı için öneriyi ahlaken yanlış bulur.

Sık hatalar: II ile III'ü karıştırmak; b) maddesinde yalnızca hayvanların zarar göreceğini söylemek (canlı merkezci gerekçe)

3. FEL.11.1.2 · Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Üç alanı içeren açık bir sıralama yapar.	3
a)	Sıralamayı tutarlı gerekçelerle destekler.	6
b)	Sıralamanın dayandığı değerleri (yaşam, besin güvenliği, ekonomik refah, doğanın kendi değeri vb.) sıralamayla uyumlu biçimde belirtir.	6

a) Örnek cevap: 1. Tarım, 2. sulak alan, 3. sanayi. Tarım insanların besin ihtiyacını karşılar. Sulak alan kurursa oradaki kuş türleri ve ekosistem geri dönmeyecek biçimde zarar görür. Sanayi ise kuraklık boyunca üretimini azaltabilir ya da suyu geri kazanabilir.

b) Örnek cevap: Önce insan yaşamı ve besin güvenliğine, sonra doğanın geri getirilemez değerine, en son ekonomik kazanca değer veriyorum.

Sık hatalar: Sıralama yapmadan her alanın önemli olduğunu söylemek; Değerleri sıralamayla çelişecek biçimde yazmak

4. FEL.11.1.2 · Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Açık bir tutum belirtir.	3
a)	Birbirinden farklı iki tutarlı gerekçe yazar.	7
b)	Karşıt görüşü doğru biçimde ifade eden bir argüman yazar.	3
b)	Bu argümanı gerekçeli olarak çürütür.	7

a) Örnek cevap: Katılmıyorum. Birincisi, kirliliğin büyük bölümü sanayi, enerji üretimi ve ulaşım gibi bireyin tek başına değiştiremeyeceği alanlardan kaynaklanır. İkincisi, kuralları koyan ve denetleyen kurumlar harekete geçmezse bireysel çabalar dağınık kalır.

b) Örnek cevap: Karşı argüman: Toplum bireylerden oluşur; herkes üzerine düşeni yaparsa sorun çözülür. Çürütme: Bireylerin tutumu önemlidir ama bireyler, örneğin bir fabrikanın atık suyunu denetleyemez; bunun için yasal düzenleme ve kurumların sorumluluk alması gerekir. Bireysel ve kurumsal çaba birlikte gereklidir.

Sık hatalar: İki gerekçe yerine aynı gerekçeyi iki kez yazmak; Karşı argümanı çürütmeden kabul etmek

5. FEL.11.2.1 · Teknoloji ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Yabancılaşma problemini belirtir.	6
b)	Burak'ın emeğinin ürününe ve işine yabancılaştığını metinden bir ifadeyle gösterir.	6
b)	Kendini makinenin parçası gibi hissetmesini insanın kendine yabancılaşmasıyla ilişkilendirir.	3

a) Örnek cevap: Yabancılaşma.

b) Örnek cevap: Burak ürettiği şeyin tamamını görmez, işinin anlamını bilmez; emeğinin ürününe yabancılaşmıştır. Kendini makinenin bir parçası gibi hissetmesi, insan olarak kendine de yabancılaştığını gösterir.

Sık hatalar: Durumu yalnızca 'iş yorucudur' diye açıklamak; Yabancılaşmayı metinle ilişkilendirmemek

6. FEL.11.2.1 · Teknoloji ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Yabancılaşma ya da anlam kaybı problemini belirtir.	3
a)	Aynı masadaki aile bireylerinin birbirleriyle gerçek bir iletişim kuramamasını gerekçe olarak gösterir.	6
b)	Teknolojinin uzaktakileri yaklaştırırken yakındakileri uzaklaştırabildiğini örnekle gösterir.	3
b)	Görüşü bütünüyle kabul etmeyen, iki yönü de değerlendiren tutarlı bir sorgulama yapar.	3

a) Örnek cevap: Yabancılaşma. Aile aynı masada oturduğu hâlde Hilal ve Burak ekranla meşgul; annelerinin sorusuna gerçek bir cevap vermiyorlar, birbirlerinden uzaklaşmışlar.

b) Örnek cevap: Teknoloji uzaktaki arkadaşlarla anında konuşmayı sağladığı için insanları yaklaştırmıştır. Ama bu örnekte aynı masadaki insanlar birbirinden uzaklaşmıştır. Teknoloji bir yandan yaklaştırırken bir yandan yakın ilişkileri zayıflatır; görüş tek yönlüdür.

Sık hatalar: Problemi adlandırmadan durumu anlatmak; Görüşü örnekle ilişkilendirmeden sorgulamak